SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 13. oktobra 2011*

V zadevi C-139/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska) z odločbo z dne 12. marca 2010, ki je prispela na Sodišče 17. marca 2010, v postopku

Prism Investments BV

proti

Jaapu Anneju van der Meeru, stečajnemu upravitelju družbe Arilco Holland BV,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, K. Schiemann, L. Bay Larsen, sodnika, C. Toader (poročevalka) sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. februarja 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za J. A. van der Meera, stečajnega upravitelja družbe Arilco Holland BV, J. A. M. A. Sluysmans, odvetnik,

– za nizozemsko vlado C. M. Wissels, B. Koopman in M. Noort, zastopnice,

– za belgijsko vlado J.-C. Halleux, zastopnik,

– za češko vlado M. Smolek in J. Vláčil, zastopnika,

– za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, zastopnika,

– za švedsko vlado A. Falk in K. Petkovska, zastopnici,

– za vlado Združenega kraljestva L. Seeboruth, zastopnik,

– za Evropsko komisijo M. Wilderspin in R. Troosters, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 16. junija 2011

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 45 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Prism Investments BV (v nadaljevanju: Prism Investments), družbo nizozemskega prava, in J. A. van der Meerom, stečajnim upraviteljem družbe Arilco Holland BV (v nadaljevanju: Arilco Holland), nizozemske hčerinske družbe družbe belgijskega prava Arilco Opportune NV (v nadaljevanju: Arilco Opportune), v zvezi s tem, da se na Nizozemskem izvrši sodna odločba, s katero je belgijsko sodišče naložilo plačilo denarnega zneska.

Pravni okvir

3 V uvodnih izjavah 16 in 17 Uredbe št. 44/2001 je pojasnjeno:

„(16) Medsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva znotraj Skupnosti opravičuje samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, ne da bi bil za to potreben kakršen koli postopek, razen v primerih njihovega izpodbijanja.

(17) Na podlagi omenjenega načela medsebojnega zaupanja mora biti postopek za izvršljivost sodne odločbe, izdane v eni državi članici, v drugi državi članici učinkovit in hiter. Izvršljivost sodne odločbe mora biti zato razglašena tako rekoč samodejno, zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja predloženih listin, ne da bi sodišče imelo možnost pri tem po uradni dolžnosti uveljavljati kateri koli razlog za neizvršljivost iz te uredbe."

4 Poglavje III Uredbe št. 44/2001, ki vsebuje člene od 32 do 56, določa pravila o priznavanju in izvrševanju sodnih odločb, izdanih v eni državi članici, v drugih državah članicah.

5 Člen 34 te uredbe določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

2. če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravil obrambo, razen če toženec ni začel postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost;

3. če je nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

4. če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje."

6 Člen 35 navedene uredbe določa:

„1. Poleg tega se sodna odločba ne prizna, če se ni upoštevalo določb oddelkov 3, 4 ali 6 poglavja II ali v primeru iz člena 72.

2. Pri preverjanju pristojnosti iz prejšnjega odstavka je sodišče ali pristojen organ, pred kateri[m] se zahteva priznanje, vezan na ugotovitve dejstev, na katerih je sodišče v državi članici izvora utemeljilo svojo pristojnost.

3. Brez poseganja v prvi odstavek pristojnosti sodišč države članice izvora ni dovoljeno preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke 1 člena 34 ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti."

7 Postopek za razglasitev izvršljivosti ureja oddelek 2 poglavja III Uredbe št. 44/2001, ki vsebuje člene od 38 do 52.

8 Člen 38(1) te uredbe določa.

„Sodna odločba, izdana v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, se izvrši v drugi državi članici, ko je na zahtevo katere koli od zainteresiranih strank razglašena za izvršljivo v tej državi."

9 Člen 40(3) te uredbe določa:

„Zahtevi se priložijo listine iz člena 53."

10 Člen 41 te uredbe določa:

„Sodna odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti iz člena 53 brez kakršnega koli preizkusa iz členov 34 in 35. Dolžnik v tej fazi postopka nima možnosti podajati kakršnih koli izjav glede zahteve."

11 Člen 43 Uredbe št. 44/2001 določa:

„1. Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.

2. Pravno sredstvo se vloži pri sodišču iz seznama v Prilogi III.

3. Pravno sredstvo se obravnava v kontradiktornem postopku.

4. Če se dolžnik ne spusti v postopek pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki ga je vložil vlagatelj, se uporablja člen 26(2) do (4), tudi če dolžnik nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic.

5. Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti je treba vložiti v enem mesecu po njeni vročitvi. Če dolžnik nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici, je rok za pravno sredstvo dva meseca in začne teči od dne vročitve njemu osebno ali na njegovem stalnem prebivališču. Tega roka ni dovoljeno podaljšati na račun oddaljenosti."

12 Člen 44 te uredbe določa:

„Odločitev, izdana v zvezi s pravnim sredstvom, se lahko izpodbija samo s pravnim sredstvom iz Priloge IV."

13 Člen 45 te uredbe določa:

„1. Sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44, zavrne razglasitev izvršljivosti oz. prekliče razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz členov 34 in 35. Svojo odločitev mora sprejeti brez odlašanja.

2. Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.“

14 Oddelek 3 poglavja III Uredbe št. 44/2001, v katerem so členi od 53 do 56, vsebuje skupne določbe za priznanje in izvršitev sodnih odločb.

15 Člen 53 te uredbe določa:

„1. Stranka, ki zahteva priznanje ali vloži zahtevo za razglasitev izvršljivosti, mora predložiti izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti.

2. Brez poseganja v člen 55 mora stranka, ki vloži zahtevo za razglasitev izvršljivosti, predložiti tudi potrdilo iz člena 54.“

16 Člen 54 te uredbe določa:

„Sodišče ali pristojni organ države članice, v kateri je bila izdana sodna odločba, izda na zahtevo ene od zainteresiranih strank potrdilo na standardnem obrazcu iz Priloge V k tej uredbi.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

17 Leta 1990 je finska banka LSP posodila družbi Arilco Opportune 11.500.000 EUR. Družba Arilco Opportune je ta znesek posodila svoji nizozemski hčerinski družbi Arilco Holland. Ta je nato ta denar prenesla na več družb nizozemskega prava, med drugim na družbo Prism Investments. Zadnja je prejela 1.048.232,30 EUR.

18 Tribunal de commerce de Bruxelles (Belgija) je s sodbo z dne 14. januarja 2002 družbi Arilco Opportune naložilo, naj banki LSP vrne posojilo iz leta 1990. Družba Arilco Opportune je to sodbo izpodbijala pred pritožbenim sodiščem v Bruslju. V tem pritožbenem postopku je družba Arilco Holland vložila nasprotno pritožbo, s katero je med drugim zahtevala, naj ji družba Prism Investments vrne 1.048.232,30 EUR. S sodbo z dne 5. decembra 2006 je pritožbeno sodišče v Bruslju med drugim ugodilo temu predlogu.

19 S sodbo Rechtbank's-Hertogenbosch (Nizozemska) z dne 1. avgusta 2007 je bil objavljen oklic o začetku stečajnega postopka družbe Arilco Holland in za stečajnega upravitelja je bil imenovan J. A. van der Meer.

20 Ta je 3. septembra 2007 v skladu s členom 38 Uredbe št. 44/2001 pri sodniku za začasne odredbe Rechtbank's-Hertogenbosch zahteval razglasitev izvršljivosti sodbe pritožbenega sodišča v Bruslju z dne 5. decembra 2006 glede naložitve plačila 1.048.232,30 EUR družbi Prim Investments. Z odločbo z dne 20. septembra 2007 je bilo temu predlogu ugodeno.

21 Nato je družba Prism Investments pri Rechtbank's-Hertogenbosch vložila pravno sredstvo in predlagala razveljavitev te odločbe o izvršljivosti na podlagi člena 43 Uredbe št. 44/2001. Med drugim je zatrjevala, da je bila odločba belgijskega sodišča v Belgiji že izpolnjena, in sicer s pobotom.

22 Z odločbo z dne 22. julija 2008 je Rechtbank's-Hertogenbosch zavrnilo pravno sredstvo družbe Prism Investments z utemeljitvijo, da se lahko v skladu s členom 45 Uredbe št. 44/2001 razglasitev izvršljivosti prekliče samo na podlagi enega od razlogov iz členov 34 in 35 te uredbe. Zadevna izpolnitev obveznosti ni eden od teh razlogov in je tako ni mogoče upoštevati v postopku s pravnim sredstvom zoper razglasitev izvršljivosti, ampak šele v poznejših fazah same izvršitve.

23 Družba Prism je zoper to odločbo vložila kasacijsko pritožbo pri Hoge Raad de Nederlanden. V utemeljitev pritožbe je navedla, da je bilo priznanje izvršljivosti v očitnem nasprotju z javnim redom v smislu člena 45 Uredbe št. 44/2001 v povezavi z členom 34, točka 1, te uredbe, upoštevajoč, da zadevna obsodba na plačilo nima več učinkov, ker je bila že izpolnjena v Belgiji, in zato izvršitev na Nizozemskem ne more biti pravno utemeljena.

24 V predložitveni odločbi Hoge Raad der Nederlanden ugotavlja, da ta obrazložitev ni utemeljena. Meni, da ugovor, da je bila odločba, ki je bila izdana v državi članici, že izpolnjena, ni eden od zavrnitvenih razlogov iz členov 34 in 35 navedene uredbe, zlasti pa ne razlog kršitve javnega reda.

25 Zato se to sodišče sprašuje, ali je treba člen 45 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da lahko sodišče, pri katerem je bilo vloženo pravno sredstvo iz členov 43 ali 44 te uredbe, zavrne oziroma prekliče razglasitev izvršljivosti na podlagi drugih razlogov, kot so tisti, navedeni v členih 34 in 35. Zlasti se sprašuje, ali se razlog, da je bila sodna odločba že izpolnjena v državi članici izvora, lahko navaja ne le v sporu glede izvršbe, ampak tudi v okviru postopku za razglasitev izvršljivost.

26 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 45 Uredbe št. 44/2001 nasprotuje temu, da sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44 te Uredbe št. 44/2001, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti na podlagi drugega razloga, kot so tisti, navedeni v členih 34 in 35 Uredbe št. 44/2001, ki se uveljavlja zoper izvršbo odločbe, ki je bila razglašena za izvršljivo, in je nastal po sprejetju te odločbe, kot na primer razlog, da je bila odločba izpolnjena?“

Vprašanje za predhodno odločanje

27 Za odgovor na vprašanje za predhodno odločanje je najprej treba navesti, da kakor je razvidno iz uvodnih izjav 16 in 17 Uredbe št. 44/2001, ureditev priznavanja in izvrševanja odločb v tej uredbi temelji na medsebojnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva znotraj Evropske unije. To zaupanje ne zahteva le, da so sodne odločbe, izdane v državi članici, samodejno priznane v drugi državi članici, ampak tudi, da mora biti postopek za razglasitev izvršljivosti sodne odločbe v drugi državi članici učinkovit in hiter.

28 Tak postopek mora v skladu z uvodno izjavo 17 navedene uredbe potekati zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja listin, ki so potrebne za to, da bo odločba v državi članici, v kateri se izvršitev zahteva, izvršljiva.

29 Zato mora v skladu s členom 53 Uredbe št. 44/2001 stranka, ki vloži zahtevo za razglasitev izvršljivosti, predložiti izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti, ter potrdilo, ki ga izdajo organi države članice izvora. V skladu s členom 40(3) te uredbe mora te listine priložiti zahtevi.

30 Poleg tega, kakor je razvidno iz člena 41 te uredbe, morajo organi države članice, v kateri se zahteva izvršitev, v prvi fazi postopka le preveriti, ali so bile izpolnjene formalnosti za ugoditev zahtevi za razglasitev izvršljivosti te odločbe. V tem postopku torej ne morejo presojati dejanskih in pravnih okoliščin v zadevi, na katero se nanaša odločba, katere izvršitev se zahteva.

31 Tak omejen nadzor je upravičen z namenom navedenega postopka, ki ni začetek novega postopka, ampak to, da se na podlagi medsebojnega zaupanja v ustreznost sodnega varstva v državah članicah soglaša, da se odločba, ki jo je izdal sodni organ države članice, ki ni tista, v kateri se zahteva izvršitev, v tej izvrši s tem, da se vključi v pravni red te države članice. Tako ta postopek omogoča, da ima odločba, izdana v drugi državi članici od tiste, v kateri se zahteva izvršitev, v tej enake učinke kot izvršljiva nacionalna odločba.

32 V skladu s členom 43 navedene Uredbe št. 44/2001 se zoper razglasitev izvršljivosti odločbe, izdane v državi članici, ki ni država članica, v kateri se zahteva izvršitev, lahko vloži pravno sredstvo. Razlogi za vložitev pravnega sredstva so izrecno našteti v členih 34 in 35 Uredbe št. 44/2001, na katera napotuje člen 45 te uredbe.

33 Gre za izčrpen seznam, na katerem so navedeni razlogi, ki jih je v skladu z ustaljeno sodno prakso treba razlagati ozko (glej sodbo z dne 28. aprila 2009 v zadevi Apostolides, C-420/07, ZOdl., str. I-3571, točka 55).

34 V tej zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da razlog za preklic razglasitve izvršljivosti, ki ga navaja tožeča stranka v postopku v glavni stvari in ki se nanaša na izpolnitev odločbe v državi članici izvora, in sicer v Belgiji, ne spada med razloge, nad katerimi lahko opravlja nadzor država članica, v kateri se zahteva izvršitev, v tem primeru Kraljevina Nizozemska. Zato je to, da ta razlog ni bil navajan pred belgijskim sodiščem, brezpredmetno.

35 Poleg tega, kot je navedla generalna pravobranilka v točki 47 sklepnih predlogov, se argument tožeče stranke v postopku v glavni stvari glede razglasitve izvršljivosti nanaša na domnevno izpolnitev sporne terjatve s pobotom. V pisnih stališčih J. A. van der Meer, stečajni upravitelj družbe Arilco Holland, ta pobot izpodbija s podrobno obrazložitvijo. Odgovor na vprašanje, ali so pogoji za ta pobot izpolnjeni, torej ne bo niti preprost niti hiter in bi lahko zahteval obsežno razjasnitev dejanskega stanja glede terjatve, ki je bila mogoče izpolnjena s pobotom, zaradi česar bi bil težko združljiv s cilji iz Uredbe št. 44/2001.

36 Vlada Združenega kraljestva navaja, da bi morala biti vsekakor za zagotovitev ciljev postopka za razglasitev izvršljivosti zadevna odločba izvršljiva ne od izdaje začetne odločbe, ampak že od razglasitve izvršljivosti odločbe v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev. Bilo bi v nasprotju s cilji Uredbe št. 44/2001 in besedilom njenega

člena 38, če bi moral sodni organ te države ohraniti izvršljivost odločbe, čeprav bi bila zadevna odločba že izpolnjena v državi članici izvora in je torej tam ni več mogoče izpolniti.

37 V zvezi s tem je treba navesti, da nobena določba Uredbe št. 44/2001 ne dopušča, da se zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti odločbe, ki je bila že izpolnjena, ker zato ta odločba ne izgubi izvršljivosti, ki je značilnost sodnega akta.

38 Vendar pa neobstoj izvršljivosti odločbe v državi članici izvora onemogoča izvršitev v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev. Kot namreč izhaja iz sodne prakse Sodišča, izvršljivost zadevne odločbe v državi članici izvora pomeni pogoj za izvršitev te odločbe v državi članici, v kateri se izvršitev zahteva (glej sodbo z dne 29. aprila 1999 v zadevi Coursier, C-267/97, Recueil, str. I-2543, točka 23). V zvezi s tem, čeprav mora biti posledica priznanja odločb načeloma to, da se jim podeli veljavnost in učinkovitost, kakršno imajo v državi članici, v kateri so bile izdane (glej sodbo z dne 4. februarja 1988 v zadevi Hoffmann, 145/86, Recueil, str. 645, točki 10 in 11), ni nobenega razloga, da se sodbi ob izvršitvi priznajo posledice, ki jih nima v državi članici izvora, ali učinki, ki jih enakovrstna sodba, izdana neposredno v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev, ne bi imela (glej zgoraj navedeno sodbo Apostolides, točka 66).

39 Kot je sicer navedla generalna pravobranilka v točki 18 sklepnih predlogov, sodna odločba zaradi izvršitve ne izgubi izvršljivosti niti ji ni mogoče pri izvršitvi v drugi državi članici priznati pravnih učinkov, ki jih v državi, v kateri je bila izdana, nima. Priznanje učinkov take odločbe v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev, ki je prav predmet postopka za razglasitev izvršljivosti, se nanaša na same lastnosti zadevne odločbe, s tem da se ne upoštevajo dejanske in pravne okoliščine, ki se nanašajo na izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz te odločbe.

40 Tak razlog pa lahko presoja izvršilno sodišče v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč velja, da ko je odločba vključena v pravni red države članice, v kateri se zahteva izvršitev, se nacionalni predpisi glede izvršbe v tej državi članici uporabljajo zanjo enako kot za odločbe, ki jih izdajo nacionalna sodišča (glej sodbi z dne 2. julija 1985 v zadevi Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Recueil, str. 1981, točka 18, in z dne 3. oktobra 1985 v zadevi Capelloni in Aquilini, 119/84, Recueil, str. 3147, točka 16, ter zgoraj navedeno sodbo Hoffmann, točka 27).

41 Nemška vlada trdi, da je zaradi načela ekonomičnosti postopka treba šteti, da upoštevanje ugovorov glede izvršitve zadevne odločbe v fazi postopka s pravnimi sredstvi zoper izvršljivost omogoča izognitev dodatni fazi postopka izvršitve v državi članici, v kateri se zahteva izvršitev. Če bi veljalo drugače, bi se ta odločba po formalni presoji sicer razglasila za izvršljivo, vendar bi bilo treba izvršitev te odločbe pozneje prekiniti. Upoštevanje ugovorov le v fazi postopka s pravnimi sredstvi zoper razglasitev izvršljivosti naj bi povečalo učinkovitost tega postopka in tako preprečilo, da bi se dolžnik znašel v položaju, v katerem bi bila odločba, s katero mu je naloženo plačilo dolga, izvršljiva, vendar je ne bi bilo mogoče izvršiti.

42 Toda kot je bilo poudarjeno v točkah od 27 do 30 te sodbe, ker je postopek za razglasitev izvršljivosti sestavljen iz formalnega nadzora listin, ki jih predloži tožeča stranka, bi razlog, s katerim se utemeljuje pravno sredstvo, vloženo v smislu členov 43 in 44 Uredbe št. 44/2001, kot je ta glede izvršitve zadevne odločbe v državi članici izvora, spremenil lastnosti tega postopka in mu podaljšal rok, kar je v nasprotju s ciljem učinkovitega in hitrega postopka iz uvodne izjave 17 te uredbe.

43 Iz navedenega je razvidno, da je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 45 Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da nasprotuje temu, da sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44 te uredbe, zavrne oziroma prekliče razgla-

sitev izvršljivosti neke odločbe na podlagi razloga, ki ni naveden v členih 34 in 35 te uredbe, kot je izpolnitev te odločbe v državi članici izvora.

Stroški

44 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 45 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44 te uredbe, zavrne oziroma prekliče razglasitev izvršljivosti neke odločbe na podlagi razloga, ki ni naveden v členih 34 in 35 te uredbe, kot je izpolnitev te odločbe v državi članici izvora.

Podpisi